

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

14. september 2005

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets notat vedrørende revision af retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte 2007-2013, Kommissionen 15. juli 2005.

13. september 2005

/ebst-gn

**Revision af retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte 2007-2013,
Kommissionen 15. juli 2005**

Resumé

Kommissionen har fremsendt et nyt forslag til revision af retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte for perioden 2007 - 2013.

Tidligere forslag har været i høring i EU-specialudvalget for Konkurrenceevne og Vækst medio 2004 og i februar 2005. Høring har ligeledes fundet sted vedrørende det aktuelle forslag.

Det aktuelle oplæg indebærer flere ændringer, som ses at imødekomme betydelige indvendinger fra øvrige medlemsstater. Dette medfører, at op mod 43 % af EU25-befolkningen vil kunne omfattes af statsstøtteområder.

Det foreslås at introducere et sikkerhedsnet, så medlemsstaterne maksimalt kan miste, hvad der svarer til 50 % af de nuværende statsstøtteområder målt på befolkningstal. Områder svarende til 8,6 % af den danske befolkning vil som følge heraf som hovedregel have mulighed for at modtage investeringsstøtte til store virksomheder.

Kommissionen har indbudt medlemsstaterne til en afsluttende diskussion af regelsættet medio september og har intentioner om, at det endelige regelsæt skal foreligge i 2005.

Danmark støttede i det væsentlige Kommissionens hidtidige udspil, som var udtryk for en restriktiv holdning til regional statsstøtte. Det er uheldigt, at Kommissionens aktuelle forslag åbner for investeringsstøtte til store virksomheder i velstående regioner og dermed direkte virksomhedsstøtte, i stedet for at fokusere på forbedring af virksomhedernes rammebetingelser.

1. Baggrund og indhold

Retningslinjerne for regional støtte udgør i en dansk sammenhæng i perioden 2000-2006 et væsentligt grundlag på statsstøtteområdet for at yde investeringsstøtte til virksomheder i de områder, som har status som art. 87, stk. 3 litra c-områder. Disse områder er stort set sammenfaldende med mål 2-områderne, indenfor hvilke der kan ydes regionalfondsstøtte.

Retningslinjerne for regional statsstøtte gælder ifølge forslaget i princippet alle sektorer, dog ikke fiskeriet og kulindustrien. Desuden gælder særlige regler for landbrug, transport, skibsværfter, stål og syntetiske fibre.

Der kan gives støtte til investeringer i forbindelse med etablering af en virksomhed, udvidelse af en virksomhed, ændrede produktionsmetoder samt investeringer, som åbner op for nye markeder.

Grundlaget for udmåling af støtten kan være udgifter til investeringer i materielle og immaterielle aktiver eller udgifter til lønninger i forhold til antal skabte arbejdspladser i forbindelse med investeringsprojektet.

De støttede investeringer eller de skabte jobs skal fastholdes i støtteområdet i mindst 5 år.

Støtte kan have forskellige former, som tilskud, rentelette lån, garantier, fordelagtige aktiekøb eller anden alternativ fordelagtig kapitalfremskaffelse, skattenedsættel-

ser, rabat på sociale ydelser eller køb af jord og aktiver eller ydelser til favorable priser.

Artikel 87, stk. 3 litra a

I henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a kan støtte til fremme af den økonomiske udvikling i områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse, betragtes som værende forenelig med fællesmarkedet.

Kommissionen foreslår, at definitionen af områder, som falder ind under denne undtagelsesbestemmelse fastholdes dvs. områder på niveau II i NUTS-klassifikationen med et BNP pr. indbygger på under 75 % af EU-gennemsnittet. De fleste regioner i de nye medlemsstater vil have et BNP pr. indbygger, der ligger et godt stykke under EU25-gennemsnittet og vil derfor være omfattet af undtagelsesbestemmelsen.

Bruttostøtteintensiteterne for store virksomheder varierer fra 30 – 50 %, fra 40 – 60 % for mellemstore virksomheder og fra 50 – 70 % for små virksomheder.

Artikel 87, stk. 3 litra c

Traktatens artikel 87, stk. 3, litra c vedrører støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner eller økonomiske regioner, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse.

Litra c-regionerne/-befolkningen afgrænses ud fra fire kategorier:

- nuværende litra a-regioner med mere end 75 % af EU15-gennemsnittet,
- NUTS-III regioner med en population på mindre end 12,5 pr. km²,
- 6,7 % af EU25-befolkningen, fordelt på medlemsstaterne af Kommissionen ud fra en fordelingsnøgle, som tager udgangspunkt i variationen i BNP pr. capita og arbejdsløshed mellem regionerne både efter nationale forhold og EU-forhold og
- 1,1 % af EU25-befolkningen, som udgør et yderligere tillæg, fordi hver medlemsstat maksimal skal miste 50 % af støtteområderne i forhold til 2000-2006 målt på befolkningsandel (har betydning for 6 medlemsstater).

Bruttostøtteintensiteterne varierer fra 10 – 15 % for store virksomheder, fra 20 – 25 % for mellemstore virksomheder og fra 30 – 35 % for små virksomheder.

Andre litra c-områder, jf. ovenfor

Kommissionen har defineret, hvilke områder medlemslandene kan udpege som litra c-områder udover økonomiske udviklingsregioner og tyndt befolkede områder:

- regioner, som udgør en gruppe på minimum 100.000 indbyggere og som er beliggende i enten NUTS II- eller NUTS III-regioner, som har enten et BNP pr. indbygger på mindre end EU25-gennemsnittet eller som har en arbejdsløshedsrate, som er højere end 115 % af det nationale gennemsnit,
- NUTS III-regioner med mindre end 100.000 indbyggere, som har enten et BNP pr. indbygger på mindre end EU25-gennemsnittet eller som har en arbejdsløshedsrate, som er højere end 115 % af det nationale gennemsnit,
- øer eller andre regioner karakteriseret ved lignende geografisk isolation, som har et BNP pr. indbygger på mindre end EU25-gennemsnittet eller som har

- en arbejdsløshedsrate, som er højere end 115 % af det nationale gennemsnit og
- NUTS III-regioner eller dele heraf, som støder op til regioner, som er støtteberettigede under litra a og NUTS III-regioner eller dele heraf, som deler grænse med en ikke-EU- eller EFTA-stat.

I tillæg hertil har medlemsstaterne adgang til udpege områder under NUTS III-niveau, som ikke opfylder ovennævnte kriterier under forudsætning af, at områderne har minimum 20.000 indbyggere. Medlemsstaterne skal bevise ud fra objektive kriterier, som BNP og arbejdsløshedsrater m.v., at området har mere brug for økonomisk udvikling end den øvrige del af regionen. Kommissionen vil alene godkende støtte til SMV-ere i disse områder og projekter med støtteberettigede udgifter på op til 25 mio. euro.

Litra c-områder i Danmark

Ifølge forslaget vil Danmark få adgang til at udpege områder svarende til 8,6 % af befolkningen som litra c områder efter nærmere angivne kriterier, som tager udgangspunkt i NUTS III-områder. Inddelingen i amter udgør for nuværende de danske NUTS III-områder, hvilket sandsynligvis også vil være tilfældet for en evt. kommende udpegning af støtteområder.

Danmark vil med forslaget få adgang til at udpege områder med mindst 100.000 indbyggere i amterne; Storstrøm, Fyn, Århus og Nordjylland, idet disse amter ser ud til at opfylde et af kriterierne for udpegning. Bornholms Regionskommune opfylder et andet kriterium vedrørende øers støtteberettigelse. De nævnte fem områder bebos tilsammen af godt 35 % af befolkningen i Danmark. Endvidere vil de 27 småøer efter al sandsynlighed opfylde udpegningskriterierne.

Derimod er det ikke umiddelbart muligt at se, hvilke områder med omkring 20.000 indbyggere, Kommissionen vil godkende som støtteområder.

Der må foretages et valg, så grænsen på 8,6 % (= ca. 460.000 indbyggere) overholdes.

Driftsstøtte

Midlertidig og degressiv driftsstøtte er fortsat tilladt i litra a-regioner, forudsat at denne er tiltænkt klart definerede flaskehalse i den regionale udvikling, hvilket medlemsstaten vil skulle påvise.

Driftsstøtte i tyndt befolkede regioner under affolkning vil undtagelsesvist kunne tillades, også når denne ikke er midlertidig og degressiv, dog maksimalt til 2013.

Kommissionen kan tillade en 2-årig overgangsfase for regioner, som mister litra a-status og dermed adgang til driftsstøtte.

Støtte til iværksættere i støtteområder

For at fremme iværksætteraktiviteter i de støtteberettigede regioner, foreslår Kommissionen - som en nyskabelse - at der ydes støtte efter særlige regler til iværksættere. Støtten kan gives til udgifter i forbindelse med etableringen i de første 5 år.

F.eks. vil der kunne ydes op til 2 mio. euro i støtte til små virksomheder, som etablerer sig i litra c-områder. Støtteintensiteten vil være 25 % og 35 % i henholdsvis litra c og a områder i de første tre år og 15 % og 25 % herefter.

I de støtteberettigede udgifter kan indregnes en lang række udgifter, som ikke udelukkende knytter sig til investeringer. Det kan være udgifter til løn, afskrivning, renter vedrørende eksterne lån, dividende af egenkapital, leje og leasing af produktionsudstyr, energi, vand, varme og skatter samt administrationsgebyrer, dog undtaget moms.

Støttemodtagerne bevarer i øvrigt retten til støtte til investeringer i overensstemmelse med retningslinjerne for regional statsstøtte.

Kommissionen oplyser, at der ikke er taget stilling til, hvorvidt dette støtteinstrument skal være dækket af retningslinjerne for regional statsstøtte eller af horisontale statsstøtteregelsæt på et senere tidspunkt.

Ikrafttrædelse

Kommissionen foreslår, at retningslinjerne træder i kraft 1. januar 2007 og får virkning for tilsagn om regional støtte efter denne dato. Forslaget indebærer, at virksomhedsstøtte til anlægsinvesteringer ikke vil kunne bevilges under bl.a. det eksisterende mål 2-program i 2007 og 2008 efter de nugældende regler, idet indholdet er nøje afstemt i forhold til gældende statsstøttebestemmelser.

Medlemsstaterne bliver anmodet om at udtale sin accept af dette inden 1 måned fra offentliggørelsen i EF-Tidende.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen.

3. Nærhedsprincippet

Retningslinjerne for regional statsstøtte vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Der findes ikke dansk ret på området i form af love eller bekendtgørelser.

5. Høring

Kommissionens forslag har i den indenlandske proces netop været i høring i EU-specialudvalget for Konkurrenceevne og Vækst.

Overordnet støtter DI, at statsstøtten på EU-plan reduceres og målrettes. DI har tidligere efterlyst oplysninger om de konkrete konsekvenser for danske virksomheder og beskæftigelse i yderområderne ved revidering af rammerne for statsstøtte. Der er regioner i Danmark, hvor væksten har svære vilkår – ikke mindst på de danske øer.

Kommissionens forslag til retningslinjer afbøder konsekvenserne for de danske yderområder af nedskæring i statsstøtte, da der åbnes op for fortsat støtte til de danske yderområder. DI kan derfor tilslutte sig Kommissionens forslag, som det foreligger.

F'TF tilkendegiver støtte til indstillingerne.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) støtter generelt ambitionen om at reducere statsstøtte til fremme af beskæftigelse og understreger endnu engang, at det er perspektivrigt at kanalisere eventuel støtte til horisontale mål af fælles interesse. DA gør som i høringssvar af 15. juni 2004 opmærksom på, at vurderingen af regional statsstøtte bør være rettet mod at sikre sammenhæng med andre af Fællesskabets politikker. Det gælder bl.a. beskæftigelsesområdet, hvor der kan være behov for at sikre, at regionalstøtte fremmer omstilling og strukturreformer på arbejdsmarkedet frem for at udskyde og hæmme en nødvendig tilpasning. Det er også væsentligt, at regionalstøtte og anden støtte i relation til beskæftigelsesområdet gives med udgangspunkt i beskæftigelsespolitiske mål bl.a. fra Lissabon-processen og den måde arbejdsmarkedet fungerer på. DA ser frem til den revurdering af gruppefritagelsesforordningerne for statsstøtte, som Kommissionen har lagt op til i sit konsultationspapir "State Aid Action Plan".

Danske Maritime finder det ikke acceptabelt dersom nye retningslinier for regionalstøtte fører til investeringsstøtte til virksomheder i europæisk eller international konkurrence. Dersom virksomheder i regionaludviklingsområder er udsat for en regional ulempe bør infrastrukturinvestering eller andre horisontale tiltag anvendes til at udligne sådanne regionale ulemper. Det bør altid eksplicit undersøges, om den fundne ulempe ikke kan fjernes ved et infrastrukturtiltag, så støtte til virksomheder kan undgås. På bl.a. dansk foranledning er reglerne for regional støtte til skibsbygning strammere end for andre erhverv. Som bekendt gør der sig særlige faktorer gældende for skibsbygning, herunder et internationalt regelsæt, der afviger fra EU's generelle regler. Dette er en del af baggrunden for, at der er indført særlige rammebestemmelser. De særlige strammere regler bør opretholdes. Kommissionen overvejer for tiden om særlige regler for skibsbygning bør videreføres, og de særlige strammere regler for skibsbygning kunne derfor med fordel skrives ind i retningslinierne for regionalstøtte. Således som det oplyses, at de multisektorale rammebestemmelser vedrørende store investeringsprojekter indskrives i de regionale retningslinjer.

Amtsrådsforeningen og Advokatrådet har ingen bemærkninger.

6. **Andre landes holdninger**

Kommissionen har med forslaget forsøgt at imødekomme kommentarer om i et vist omfang at bibeholde muligheden for at yde investeringsstøtte til store virksomheder ved at sikre, at ingen medlemsstater skal mere end halvere de støtteberettigede områder målt på nationale befolkningsandele.

Endvidere er støtteintensiteterne for de vanskeligst stillede områder hævet.

Kommissionen er endvidere blevet gjort opmærksom på vigtigheden af udformningen af de horisontale statsstøtteregler, således at disse kommer til at understøtte en positiv økonomisk udvikling i ikke-statsstøtteområder.

Det er umiddelbart forventningen, at der med det aktuelle papir alene vil udestå mindre justeringer, før medlemsstaterne kan tilslutte sig dette.

7. Foreløbig dansk holdning

Danmark har hidtil bakket op om Kommissionens initiativer på området. Senest er der afgivet hørings svar til Kommissionen den 8. april 2005.

Fra dansk side finder man, at statsstøtten skal blive mindre og mere målrettet, at driftsstøtte generelt bør afskaffes samt at kontrollen med statsstøtten skal være så effektiv som mulig. Danmark har givet udtryk for, at regionalstøttekortet kun må anvendes for de dårligst stillede regioner, mens der for øvrige regioner arbejdes for at styrke det regionale vækstpote niale gennem offentlige goder og incitamerter. Der skal fokuseres på forbedring af virksomhedernes rammebetingelser frem for direkte virksomhedsstøtte.

Ændringerne i det foreliggende forslag er ikke i overensstemmelse med den danske holdning til statsstøtte. Fra dansk side kan man fastholde den restriktive holdning. Kommissionen er under et stort pres fra de store velstående nationer, og udkastet udgør et kompromis i forhold til de bemærkninger, som medlemsstaterne har fremsat til tidligere udspil.

Danmark er med forslaget tildelt en forholdsmæssig adgang til at udpege art. 87, stk. 3 litra c-områder, hvilket som hovedregel etablerer mulighed for at yde investeringsstøtte til store virksomheder.

Indførelse af muligheden for støtte til opstart af nye virksomheder i de støtteberettigede områder udgør en nyskabelse, men forslaget er ikke gennemarbejdet bl.a. vedrørende kontrol og indpasning i øvrige statsstøtteregelsæt, herunder de minimis. Endvidere går forslaget på tværs af den generelle danske holdning om, at der i de velstående regioner bør fokuseres på forbedring af virksomhedernes rammebetingelser frem for direkte virksomhedsstøtte.

Forslaget indebærer endvidere, at virksomhedsstøtte til anlægsinvesteringer ikke vil kunne bevilges under bl.a. det eksisterende mål 2-program i 2007 og 2008 efter de nugældende regler. Gennemføres Kommissionens forslag uændret, vil det danske mål 2-program skulle omskrives, fordi indholdet er nøje afstemt i forhold til gældende statsstøttebestemmelser. En ændring betyder en vanskelig administrativ proces samt et langvarigt godkendelsesforløb.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslagene har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Statsstøtte kan have store samfundsøkonomiske konsekvenser, men det vurderes, at forslaget - som det foreligger - ikke vil få væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

10. Tidligere forelæggelse for Europaudvalget

Europaudvalget har tidligere modtaget notat om sagen den 11. april 2005.

.